

**Raftul
Denisei**

Colecție coordonată de
DENISA COMĂNESCU

Jim Fergus

Amintirea dragostei

Traducere din engleză și note de
Iulia Vladimirov

HUMANITAS
fiction

Redactor: Andreea Răsuceanu
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Cristian Negoită
DTP: Radu Dobreci, Carmen Petrescu

Tipărit la Proeditură și Tipografie

JIM FERGUS
THE MEMORY OF LOVE
Copyright © 2013 by Jim Fergus.
All rights reserved.

© HUMANITAS FICTION, 2016, pentru prezenta versiune românească

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Fergus, Jim
Amintirea dragostei / Jim Fergus; trad.: Iulia Vladimirov. –
București: Humanitas Fiction, 2016
ISBN 978-606-779-070-2
I. Vladimirov, Iulia (trad.)
821.111-31=135.1

EDITURA HUMANITAS FICTION
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021 408 83 50, fax 021 408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0372 743 382, 0723 684 194

Pentru Isabella

„Senzualitatea este o condiție tainică, dar necesară și plină de creativitate, a evoluției intelectuale. Cei care n-au simțit până la capătul puterilor cele mai adânci chemări ale cărnii, ca pe o binecuvântare ori ca pe un blestem, nu pot să înțeleagă pe deplin chemarea spiritului. Așa cum frumusețea sufletului dă lumină chipului, tot astfel vigoarea trupului hrănește mintea. Cea mai urâtă insultă pe care a aruncat-o Delacroix bărbaților – dat fiind că i-a înfierat fără discriminare pe cei care se aliaseră împotriva lui Rubens și Ingres – a fost teribilul cuvânt «Eunucilor!».

Mai mult, se pare că genialitatea semințiilor, ca și a indivizilor, ține, înainte de toate, de senzualitate. Toate orașele care au condus lumea – Babilonul, Alexandria, Atena, Roma, Veneția, Parisul – au fost, ca printr-o lege a firii, pe cât de puternice, pe atât de pline de păcate, ca și cum desfrâul făcea posibilă întreaga lor splendoare.“

Pierre Louÿs, *Afrodita: moravuri străvechi*

Cuvânt înainte

În vara anului 2007, cu un an înainte de moartea partenerei mele, Mari Tudisco, am dus-o la o renumită clinică pentru tratarea cancerului în Germania, la Bavaria, pentru consultație. Era una dintre acele instituții particulare exclusiviste, puțin cunoscute, acoperite de verdeață, unde celebritățile și oamenii bogați se retrag discret, în căutarea unor tratamente miraculoase, de care n-ar putea beneficia nicăieri altundeva. Așa se face că, înainte ca totul să se termine, în vara ce a urmat, când Mari avea să respire curajoasă pentru ultima oară, cu suflarea întretăiată de boală, sub ochii celor care o îngrijeau, a încercat toate variantele, de la ședințele experimentale de chimioterapie la terapia holistică sau la practicile șamanice ale unui indian Huichol, despre care se spunea că are darul de a vindeca.

Vara lui 2007 avea să fie ultima noastră vară frumoasă împreună, ultima noastră călătorie în Europa. Mari se simțea destul de bine și, chiar dacă în adâncul sufletului știa că va muri, și-a păstrat o uriașă forță de a crede în *joie de vivre*; a râs, a iubit și a trăit așa cum a făcut-o întotdeauna, ca și când orice zi ar fi putut fi ultima. „Trebuie să acceptăm măsura dezamăgirilor, dar să nu pierdem infinitul speranței“, spunea Martin Luther King.

Consultația la clinica din Bavaria nu ne-a dat prea multe speranțe; doctorul de acolo ne-a spus că Mari ar trebui să urmeze tratamentul prescris de medicii din America, care făcuseră tot ce era posibil, având în vedere stadiul avansat al cancerului. Drept urmare, ne-am întors la Nisa, unde o lăsasem pe Isabella, fiica de 16 ani a lui Mari, într-o tabără de tenis.

În prima noastră zi la Nisa, Mari și cu mine ne plimbam prin vechiul port al orașului, intrând prin magazine și galerii cu obiecte vechi de artă, lucru care ne plăcuse întotdeauna amândurora. De altfel, cu șase ani în urmă ne întâlnisem tot într-un astfel de loc în Tucson, Arizona. Și acum intram într-un magazin asemănător; o îngrămădeală de obiecte împrăștiate și prăfuite, așa cum arată cam toate anticariatele. Încă simt mirosul de mucegai și văd încăperea slab luminată, talmeș-balmeșul de lucruri vechi așteptând o viață nouă, praful coborând domol pe firavele raze de soare care pătrundeau prin ferestrele scorojite; toate mi-au rămas nespuse de vii în amintire. Aș spune că bucuria și durerea scrisului se întâlnesc atunci când reușești să-ți invoci fantomele pe hârtia unde vor trăi mereu.

Iată că Mari se oprește în fața unui tablou de pe podea, sprijinit de picioarele unui vechi scaun de grădină, din fier ruginit. Îi lipsesc ramele, e deșirat pe la margini și e murdar de pete.

— Jim, ia uită-te, spune ea.

În timp ce mă apropii, Mari ridică pictura și o așază pe un scaun, apoi face un pas în spate ca s-o privească; și ea e o pictoriță talentată, cu gust artistic.

— Îmi place mult. Ție, nu?

— Ba da.

— Cred că artista era destul de tânără când l-a pictat, a mai spus ea.

— De unde știi?

— Pentru că e atâta bucurie și inocență în desenul ăsta, și e plin de vibrația și surpriza tinereții. Nu vezi?

— Văd niște oameni dezbrăcați care se distrează, am spus eu, râzând.

— Păi da, chiar așa!

Mă uit pe spatele pânzei; pe suportul tabloului este prinsă o etichetă pe care scrie prețul și *Orgie, Chrysis Jungbluth, cca 1925*, iar mai jos:

JUNGBLUTH, Chrysis. Boulogne-sur-Mer, 23 ianuarie 1907.

— Dacă e datat corect, ai dreptate într-o privință. Artista avea în jur de 18 ani când l-a pictat.

— Putem să-l cumpărăm? întrebă Mari.

În America descoperim repede, pe parcursul unei boli îndelungate și fatale, cât de neînsemnată este de fapt asigurarea de sănătate și cât de scumpă poate fi o moarte lentă.

— Îmi pare rău, draga mea, nu pot să-l cumpăr acum.

Mari zâmbește cu delicatețe.

— Da, înțeleg.

Ne-am întors în Statele Unite, unde Mari a reluat tratamentele pentru cancer, dar și lunga, cumplita călătorie pe care trebuie să o facem toți, ca să ajungem pulbere și țărână. Câteva săptămâni mai târziu, am dat peste cartea de vizită pe care o luasem din magazinul de vechituri de la Nisa și mi-am adus aminte de tablou,

dar și de încântarea lui Mari în fața lui. Este extraordinar să vezi ce lucruri facem sau ce totemuri adunăm, ca și cum am crede în secret că au puteri magice menite să-i țină în viață pe cei dragi, condamnați la moarte. Ascultând mai degrabă de impuls, i-am telefonat proprietarului și l-am întrebat dacă mai avea tabloul. Da, mi-a răspuns, îl avea. L-am cumpărat prin transfer bancar, iar el mi l-a trimis în America, unde am avut grijă să fie recondiționat și înrămat.

Într-o seară, în vacanța de iarnă, când Isabella rămăsese la unul dintre verii ei, i-am dăruit lui Mari tabloul, ultimul meu cadou de Crăciun pentru ea. Se simțea destul de rău, era fragilă și slăbită, dar își păstrase încă o latură copilăroasă, pe care o avusese întotdeauna; Mari și-a trăit întreaga viață în același spirit al bucuriei, al inocenței și al uimirii pe care îl remarcase când a privit *Orgie* prima dată. Când am dezvelit tabloul în fața ei, fața ei s-a luminat, ochii i-au sclipit, și, în ciuda faptului că era foarte bolnavă, în momentul acela a întinerit, radiind speranță și încredere.

— L-ai cumpărat până la urmă, zise ea.

A privit tabloul vreme îndelungată.

— Vreau să-l păstrezi tu deocamdată, a spus în cele din urmă. Iar când eu nu voi mai fi, vreau să fie al Isabellei.

— Da, bineînțeles, este al tău și apoi va fi al ei, am răspuns eu. Totuși, din curiozitate, de ce-ar vrea o mamă ca fiica ei de 16 ani să aibă un tablou înfățișând o orgie?

— Am să-ți spun de ce. Știi și tu, ca toată lumea de altfel, că întotdeauna mi-a fost oarecum rușine de

corpul meu, și jenă să-l arăt; am avut mereu un complex legat de expunerea trupului. Nu vreau ca și Bella să fie așa. Îmi doresc să se simtă liberă în corpul ei, la fel ca femeile astea. Uite cât de fericite sunt și complet lipsite de orice rușine... Îmi place tare mult! Asta-mi doresc pentru fata mea: vreau să se bucure și ea de aceeași libertate, să se simtă bine în propria piele.

Mari a murit șapte luni mai târziu, iar după trei săptămâni de la moartea ei, Isabella intra în ultimul an de liceu. Tatăl biologic murise când fata avea nouă ani și Mari mă desemnase pe mine tutorele ei legal, așa că am avut grijă de Isabella anul acela, înainte să o trimit la facultate în toamna următoare.

I-am arătat Bellei tabloul abia în 2009, de Crăciun, la un an și jumătate de la moartea mamei și exact la doi ani de la momentul când i-l dăruisem lui Mari. Bella avea 18 ani și devenise, peste noapte, o tânără femeie, cu propriile ei visuri și speranțe. I-a plăcut *Orgie* de cum l-a văzut, la fel cum îi plăcuse și mamei ei, la Nisa. I-am explicat că îi aparținea de-acum, dar aveam să-l păstrez eu până când își termina studiile și avea un loc al ei.

— Aș vrea ca lucrurile să fie clare într-o singură privință, Bella, am spus. Când și-a dorit ca acest tablou să fie al tău, mama ta n-a intenționat să te încurajeze să iei parte la vreo orgie!

Apoi i-am povestit ce-mi spusese Mari.

La sfârșitul vacanței, după ce s-a întors la facultate, în Vermont, Isabella mi-a dat un telefon, într-o după-amiază. Fusese aleasă să scrie un eseu cu subiect la alegere, pe care să-l citească în fața întregii universități —

studenți, profesori, decani. Se hotărâse să scrie despre *Orgie* și despre motivul pentru care mama își dorise să fie al ei, așa că mi-a pus câteva întrebări cu privire la pictor și la vechimea tabloului. Eram ocupat să termin un roman pe care trebuia să-l predau de mult și care rămăsese pe loc odată cu boala și moartea lui Mari, urmată de suferința mea, fapt care m-a împiedicat să scriu vreme de câțiva ani. În acel moment, știam ceva mai multe despre Chrysis Jungbluth decât atunci când Mari și cu mine am văzut pentru prima oară *Orgie* în anticariatul din Nisa. Găsisem câteva fotografii ale tablourilor pictate de ea pe Internet, dar despre viața ei personală știam doar atât:

JUNGBLUTH, Chrysis. Boulogne-sur-Mer, 23 ianuarie 1907.

Isabella a scris un eseu minunat despre mama ei și despre tablou. Are talent de scriitor, înzestrare pentru poezie și e o domnișoară inteligentă, bună și sensibilă, dar a fost un copil mai degrabă timid. În privința asta, Bella nu seamăna deloc cu mama ei, care a căutat toată viața experiențele inedite și aventura. Mari și-a îndemnat mereu fata să încerce lucruri noi: să urce pe munte, să înoate în mare, să guste feluri de mâncare mai puțin obișnuite, dar nu i-a reușit întotdeauna.

Isabella a citit eseu în sala de festivități a universității, iar apoi mi-a telefonat ca să-mi povestească.

— Ei, cum a fost, Bella? am întrebat.

— Destul de bine, cred.

— Le-a plăcut eseu?

— Păi cred că da, a zis ea. Când am terminat de citit, mi-am desfăcut cămașa.

— Ce-ai făcut?

— Mi-am desfăcut cămașa. Știi, la sfârșitul eseului, după ce spun de ce a vrut mama să primesc tabloul, mi-am descheiat cămașa și am desfăcut-o.

— Te-ai dezbrăcat în fața tuturor?

— Da.

— Și, firește, nu purtai sutien...

— Păi cam asta era toată șmecheria, nu? întrebă ea.

A urmat o pauză lungă, fiindcă mă gândeam la tot ce-mi spusese.

— Bella, am zis în cele din urmă, mama ta ar fi neșpus de mândră de tine.

Căutarea tinerei artiste Chrysis Jungbluth a pornit de la descoperirea acestui tablou pe podeaua unui anticariat din vechiul port al Nisei. Și dacă pictura în sine a fost germenul romanului de față, hotărârea Isabellei de a rămâne în bustul gol în fața întregii universități a fost prima sa mlădiță. Bella era cam de-o vârstă cu Chrysis Jungbluth atunci când a pictat *Orgie*, iar peste decenii, grație artei, Mari le-a făcut cunoștință celor două tinere. Într-un fel, mă simțeam responsabil pentru amândouă.

Am terminat povestea de familie de mult începută, care a devenit în sfârșit roman, șapte ani după ce începusem să lucrez la el. Tabloul era acum agățat în sufragerie; îl priveam zi de zi și încercam să-mi imaginez, de fiecare dată, cum fusese viața artistei. Am început să caut informații, încercând să dau de urmele ei sau sperând, măcar, să pot stabili data care ar fi urmat după cratima stingheră de lângă ziua nașterii. Am plecat în